

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

факультет іноземних мов

(назва інституту/факультету)

Кафедра _____

англійської мови

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Ознайомлювальна педагогічна практика з основної мови

(вказати назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

обов'язкова

Освітньо-професійна програма _____ «Англійська мова і література та друга іноземна мова»

(назва програми)

Спеціальність _____ 014 Середня освіта

(вказати: код, назва)

Галузь знань _____ 01 Освіта / Педагогіка

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський)

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

факультет іноземних мов

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання _____ англійська

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники: _____ к.ф.н., доц. Бешлей О.В.

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів) http://english.chnu.edu.ua/?page_id=468&lang=en

Контактний тел. (099)-736-48-53

E-mail: o.beshlei@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=240>

Консультації за попередньою домовленістю

1. Анотація педагогічної практики з основної іноземної мови.

Спостереження за освітнім процесом у ЗЗСО є зв'язуючою ланкою між теоретичним навчанням майбутніх учителів та їх самостійною роботою в навчально-виховних закладах, забезпечує студентів початковим досвідом педагогічної діяльності. Метою спостереження за освітнім процесом у ЗЗСО є оволодіння майбутніми педагогами-вихователями формами, засобами, методами, технологіями організації навчально-виховної роботи в різних типах освітньо-виховних закладів системи освіти в Україні, усвідомлення значимості наукових знань, отриманих у процесі теоретичної підготовки, у розв'язанні практичних завдань навчання і виховання підростаючого покоління, розвиток творчої ініціативи, закріплення умінь наукових досліджень у конкретній професійній діяльності, адаптація й особисте переконання майбутніх педагогів у доцільності обрання професії педагога, формування соціальної мотивації подальшої навчальної діяльності. Педагогічна практика є обов'язковою складовою при одержанні потрібного достатнього обсягу практичних умінь і знань відповідно до ОКР бакалавр.

2. Мета практики:

1. Ознайомлення студентів із діяльністю загальноосвітніх навчально-виховних закладів, із вимогами до ведення шкільної документації.
2. Забезпечення умов професійної адаптації студентів до активної діяльності в учнівських колективах.
3. Ознайомлення із сучасними методами навчання іноземних мов.
4. Створення умов для ознайомлення студентів із системою роботи кращих учителів іноземних мов.
5. Формування у студентів творчого, дослідницького підходу до педагогічної діяльності, набуття ними вмінь проводити наукові дослідження з використанням ефективних методів і методик педагогічних досліджень, аналізувати на наукових засадах результати педагогічної діяльності учителів, своєї власної та діяльності колег-практикантів.
6. Формування у майбутніх педагогів самостійності і особистої відповідальності за ефективність підготовки та проведення різних форм, типів та видів навчально-виховної роботи з вихованцями – проведення уроків, виховних заходів.

3. Завдання:

ЗК.01 Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (громадянська компетентність)

ЗК.02 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді.

ЗК.05 Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості (підприємницька компетентність)

A2.4 Здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів

A3.1 Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності

A3.2 Здатність ефективно використовувати наявні електронні (цифрові) освітні ресурси

B1.1 Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів

G3.2 Здатність аналізувати результати навчання учнів

D1.3 Здатність застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності

4. Пререквізити ефективного проходження практики є вивчення дисциплін «Основна іноземна мова» (1 семестр), «Вступ до спеціальності», «Методика навчання англійської мови у ЗЗСО» (1 семестр), «Практична фонетика», «Сучасні інформаційні технології у професійній діяльності вчителя».

Денна	1	2	3	90	2	84		4	2	іспит
Заочна	1	2	3	90	2	84		4	2	іспит

6.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Педагогічна Практика (спостереження)												
	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1 (Спостереження за навчальною роботою)													
Тема 1. Meeting learners' needs and expectations	12		12				12		12				
Тема 2. Supporting learners in the classroom	12		12				12		12				
Тема 3. Engaging learners in the classroom	12		12				12		12				
Тема 4. Functional approach to language teaching	12		12				12		12				
Тема 5. Teaching English in context	12		12				12		12				
Тема 6. Classroom activities	12		12				12		12				
Тема 7. Checking learning: the essentials	12		12				12		12				
Усього за ЗМ1	84		84				84		84				
Змістовий модуль 2 (Спостереження за виховною роботою)													
Тема 1. Особливості проведення виховного заходу	4		4				4		4				
Усього за ЗМ2	4		4				4		4				
Модуль-контроль Підготовка звітної документації та захист педагогічної практики	2		2				2		2				
Разом за змістовими модулями	90		90				90		90				

6.3 Зміст спостереження за освітнім процесом у ЗЗСО

1. Ознайомлення з напрямками, формами, методами навчально-виховної роботи загальноосвітніх закладів (бесіди з адміністрацією, учителями, класними керівниками, знайомство з обладнанням навчально-методичних кабінетів, аналіз видів документації – планів роботи закладу, планів виховної роботи класних керівників, класного журналу, особових справ учнів тематичних та поурочних планів учителів, планів гуртків та інше).
2. Планування навчально-виховної роботи на весь період практики.
3. Вивчення санітарно-гігієнічних умов життєдіяльності школярів свого класу в школі і вдома. Ознайомлення із системою охорони здоров'я дітей у школі.
4. Ознайомлення із системою, формами, видами позакласної роботи з учнями класу і школи в цілому.

5. Відвідування уроків учителів-предметників у своєму класі; оволодіння технікою запису ходу і змісту уроку, методикою його аналізу; відвідування та аналіз уроків студентів-практикантів.

За кожним студентом закріплюється один клас, учитель-предметник.

Студенти ознайомлюються із закладом освіти, його структурою, педколективом, класом, вивчають учнівський колектив.

7. Система контролю та оцінювання

7.1. Обов'язки студентів-практикантів

Завданнями студентів-практикантів є:

1. Старанно виконувати отримані під час педпрактики завдання, що передбачені програмою.
2. Виявляти високу відповідальність, старанність, творчу ініціативу, наполегливість, організованість, дисциплінованість, педагогічний такт гуманність.
3. Підпорядковуватись правилам внутрішнього розпорядку навчально-виховного закладу, в якому проходять практику, виконувати розпорядження адміністрації школи та керівників практики.
4. Після закінчення педпрактики протягом трьох днів завершити підготовку необхідних матеріалів, систематизувати їх і разом зі звітом подати методистам кафедри німецької філології.
5. Брати участь у настановчих та підсумкових методичних конференціях з питань педпрактики.
6. На період педагогічної практики у кожній групі один із студентів виконує обов'язки старости. Він веде облік відвідування студентами ЗЗСО, повідомляє їм про завдання і доручення керівників, несе відповідальність за дотримання практикантами трудової дисципліни.

7.2 Види та форми контролю

Оцінка за документацію виставляється протягом двох днів після завершення практики.

Формою підсумкового контролю є **екзамен**.

Хід виконання студентами програми навчальної практики здійснюється за допомогою поточного і підсумкового форм контролю.

Методами поточного контролю є:

щоденник з практики (ведеться на базі практики);

практичні завдання керованого спостереження (виконуються на базі практики, а їх результати обговорюються у навчальному підрозділі).

Поточний контроль виконання студентом програми навчальної практики (практичних завдань керованого спостереження та індивідуальних завдань) та контроль за веденням щоденника з практики здійснює керівник-методист бази практики та керівник-методист навчального підрозділу.

Порядок захисту педагогічної практики визначає кафедра англійської мови. За результатами захисту виставляється оцінка у залікову книжку студента та екзаменаційну відомість. Оцінка за практику враховується при призначенні стипендії на рівні з іншими дисциплінами навчального плану. При визначенні оцінки за педпрактику враховується рівень виконаних студентом завдань модулів, оформлення документації і звіту про проходження практики. Зволікання з поданням документації про проходження практики впливає на оцінку чи ставить під сумнів проходження практики взагалі.

7.3 Звітні методичні матеріали із спостереження за освітнім процесом у ЗЗСО

У ході педагогічної практики студенти готують і подають після її завершення звіт про виконану роботу під час практики, а також щоденник практики. Щоденник педагогічної практики (Форма № Н-6.03) з висновками керівника педпрактики зі школи в кінці щоденника. Він має містити конспекти 10 відвіданих занять з датами та підписами вчителя.

План аналізу уроку

1. Тема, мета уроку.
2. Чи виконана мета уроку? Які фактори заважали (сприяли) її досягненню?
  1. Яка якість засвоєних учнями знань і умінь? Що становило для них складність і з чим це пов'язано?
  3. Чи була доцільною методична структура уроку?
  4. Де саме і чому були допущені часові витрати?
  5. Які недоліки цього уроку і як їх усунути на наступному уроці?
  6. Які проблеми виникли у учнів з виконанням домашнього завдання?
2. Яким чином проведений урок вплинув на мотиви пізнавальної діяльності учнів, їхній інтерес до навчання, ставлення до німецької мови?

Схема спостереження та аналізу уроку англійської мови

1. Тема уроку, його місце в системі уроків.
2. Мета уроку.
3. Тип і структура уроку. Доцільність обраного типу уроку з точки зору вивчення теми. Структура уроку, її компоненти.
4. Вступна частина уроку. Початок уроку, привітання учнів, підготовка класу до уроку: наявність у учнів підручників, зошитів, письмового приладдя, наочні посібники, необхідні для уроку.
5. Аналіз вивчення нового матеріалу: встановлення логічного зв'язку між матеріалом, що вивчається і раніш вивченим; постановка мети уроку, плавність у повідомленні нового матеріалу, достовірність висновків по всіх пунктах плану; відповідність методів і прийомів роботи змісту матеріалу і поставленій меті уроку, використання наочності на уроці.
6. Зв'язок навчального матеріалу з практикою; проведення узагальнення в кінці пояснення.
7. Завершення уроку: своєчасність повідомлення завдання; відповідність завдання змісту уроку; правильність дозування, доступність виконання учням; диференційованість завдання; пояснення вчителя до виконання домашнього завдання, об'єктивність виставлення оцінок, їх об'єктивний і виховний потенціал.
8. Діяльність учнів на уроці:
  - a) дисципліна на уроці;
  - b) вид діяльності (репродуктивний, продуктивний);
  - c) активність, увага, прийоми концентрації уваги, зацікавленість учнів на уроці;
  - d) мисленнєвої діяльність учнів на уроці;
  - e) методи, прийоми активізації мислення учнів – проблемні ситуації, організація самостійної роботи учнів;
  - f) мета та місце самостійної роботи учнів на уроці (письмова робота, робота з роздатковим матеріалом, підручником, довідником, словником тощо).
9. Результати уроку: висновки і пропозиції. Досягнення мети; якість знань, умінь, навичок учнів; виховне і освітнє значення уроку.

7.4 Критерії оцінювання

За результатами педпрактики студенти отримують залік. Педагогічна практика оцінюється за чотирибальною шкалою: "відмінно", "добре" "задовільно", "незадовільно". Оцінка виставляється за кожний вид роботи:

*якість спостереження за навчальною та виховною роботою з предмета,
виконання завдань керованого спостереження,
виконання завдань з психології, педагогіки.*

На підставі цих оцінок за погодження з викладачами – керівниками практики виставляється загальна оцінка. Якщо студент не виконав хоча б один вид завдань педпрактики, позитивна загальна оцінка не може бути виставлена.

7.5 Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання та самостійна робота		Захист практики і підготовка документації	Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	40	100
Спостереження за навчальним процесом	Спостереження за виховною діяльністю		
40	20		

7.6 Шкала оцінювання практики

- 90-100 балів – відмінно (A)
- 82-89балів – добре (B)
- 75-81балів – добре (C)
- 68-74балів – задовільно (D)
- 60-67балів – задовільно (E)
- 35-59балів – незадовільно з можливістю повторного складання (FX)
- 0-34балів – незадовільно з обов'язковим повторним курсом (F)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
60-69	D	задовільно	
50-59	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Рекомендована література

8.1. Базова (основна)

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія. К.: Либідь, 1998. 560 с.
2. Бігич О.Б. Вправи з навчання техніки читання та письма англійською мовою на початковому ступені. К.: Ленвіт, 2006. 64 с.
3. Бешлей О., Томащук С. Мовні ігри як засіб формування лексичної компетентності учнів середньої школи. Науковий вісник Чернівецького університету : збірник наукових праць / редколегія : Н. Г. Єсипенко, В. І. Кушнерик [та ін.]. Чернівці : Видавничий дім „РОДОВІД”, 2019. Вип. 816 : Серія „Германська філологія”. С. 3-19.
4. Ляховицкий М.В. Методика преподавания иностранных языков. М., 1981.
5. Маслыко Е.А. Настольная книга преподавателя иностранного языка. Минск: Высшая школа, 2001.
6. Матюнин Б.Г. Нетрадиционная педагогика. М.: Школа-пресс, 1998.
7. Методика навчання іноземних мов у середніх начальних закладах : Підручник/кол.авторів під керівн. С.Ю.Ніколаєвої. К.: Ленвіт., 1999.
8. Методичні рекомендації з педагогічної та асистентської практик : для студентів IV – V курсів. Видання 2-ге, виправлене та доповнене / Укл. : Л. М. Грижак, Н. Г. Єсипенко, І. В.Сапожник, А. В. Шиба. Чернівці, 2014. 95 с.
9. Harmer, J. (2007) *The Practice of English Language Teaching*. Pearson Longman.
10. Larsen-Freeman, D. and M. Anderson. *Techniques and Principles in Language Teaching*. Oxford: OUP. 2011.
11. Ur, P. (2012) *A Course in English Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press. 2nd edition.
12. *A Course of English Language Teaching, 3 курс : Навчально-методичний посібник / Укладач : Бешлей О.В. Чернівці, 2019. 168 с.*
13. *Teaching English: socio-cultural aspect, 3 курс : Навчально-методичний посібник / Укладач: Бешлей О.В. Чернівці, 2020. 104 с.*
14. *Introduction to Teaching English, 1 курс : Навчально-методичний посібник / Укладач : Бешлей О.В. Чернівці, 2020. 122 с.*

8.2. Допоміжна

1. Педагогічна практика студентів. За редакцією А.Д. Бонаря. К.: Вища школа, 1972. 252 с.
2. Педагогические технологии. Учебное пособие для студентов педагогических специальностей / Под общ. ред. В.С.Кукушина.- Серия «Педагогическое образование».- Ростов-на-Дону: Изд. Центр «Март», 2002.- 320 с.
3. Положення про практику студентів вищих педагогічних навчальних закладів України /Проект.К., 2000.
4. Рогова Г.В., Рабинович Ф.М., Сахарова Т.Е. Методика обучения иностранным языкам в средней школе. М.: Просвещение, 1991.
5. Сидоренко О., Чуб В. Ситуаційна методика навчання: теорія і практика. К.: Центр інновацій та розвитку, 2001. 256 с.
6. Akoue, B., Nguemba Ndong, J-C., Okomo Allogo, J., Tennant, A. (2015). *Starter Teachers. A methodology Course for the Classroom*. London: British Council.
7. Partin L.R. *The Classroom Teacher’s Survival Book: Practical Strategies, Management, Techniques, and Reproducibles for New and Experienced Teachers*. San-Francisco: Jossey-Bass, 2009. 366 p.
8. Richards, J. C. (2015) *Key Issues in Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press

9. Інформаційні ресурси

1. Вербицкий А. А. Контекстное обучение в новой образовательной парадигме [Электронный ресурс] / А. А. Вербицкий // *Формирование современной образовательной*

- среды в условиях реализации нового поколения стандартов среднего профессионального образования: материалы VII всероссийской научно-практической конференции, 13–14 марта 2003 года – Воронеж. – Режим доступа: <http://siv.su/L10.htm>.
2. І. М. Дичківська Інноваційні педагогічні технології [Електронний ресурс : навчальний посібник / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – Режим доступу : http://ebk.net.ua/Book/pedagogics/dichkivska_ipr/part1/114.htm
  3. Козырева О. А. Методология моделирования профессиональной компетентности педагога [Электронный ресурс] / О. А. Козырева // Educational Technology & Society. – 2008. – 11(1). – Режим доступа: http://ifets.ieee.org/russian/depository/v11_i1/html/5
  4. Краевский В.В. Рефлексия в практике обучения [Электронный ресурс] / В. В. Краевский. – Режим доступу –: http://www.elitarium.ru/2011/08/03/refleksija_v_obuchenii.html
  5. Мильруд Р.П. Компетенции успеха учителя иностранных языков [Электронный ресурс] / Р. П. Мильруд. – Режим доступа: <http://prosv.ru/Attachment.aspx?Id=7410>.
  6. Learn English Listening Skills. [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.youtube.com/user/MinooAngloLink?v=ssuiqtreiBg&feature=pyv>
  7. McClelland D. Testing for Competence Rather Than for Intelligence [Electronic resource] / David C. McClelland. – Access mode: www.lichaooping.com/wp-content/ap7301001.pdf.

10. Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті.

Згідно з «Положенням про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №10 від 28 жовтня 2019 року)» та згідно рішення кафедри англійської мови про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти (протокол №11 від 17.11.2020), під час проходження курсу «Педагогічна практика (спостереження)» визнаються результати навчання студентів, отримані у дистанційному форматі, з можливим перезарахуванням індивідуальних завдань, якщо отримані у неформальній освіті знання відповідають загальному спрямуванню педагогічної практики.

Для визнання й перезарахування знань, отриманих у неформальній освіті, студенту слід представити сертифікат, що підтверджує здобуття знань у неформальній освіті.

Шляхи здобуття знань у неформальній освіті: тренінги, освітні й практичні курси, семінари й вебінари, онлайн уроки.